

**UCHWAŁA NR IV/20/19
RADY GMINY RYMAŃ**

z dnia 14 lutego 2019 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Gminy Rymań uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019 - 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rymań

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXXVII/220/14 Rady Gminy Rymań z dnia 26 marca 2014 roku.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Anna Dworek

Załącznik do Uchwały Nr IV/20/19

Rady Gminy Rymań z dnia 14.02.2019 r.

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
Gminy Rymań
na lata 2019 - 2023

2019

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE.....	3
1. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU.....	5
2. DIAGNOZA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE.....	12
2.1. AGRESJA I PRZEMOC W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM.....	13
2.2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIECLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	15
2.3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE.....	17
3. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	18
4. REALIZACJA PROGRAMU	21
SPIS TABEL I WYKRESÓW	23

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

WPROWADZENIE

Na zagadnienie przemocy domowej można spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nasyca wiele problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych.

Na potrzeby niniejszego Programu, najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 ze zmianami). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Wyróżnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna i przemoc ekonomiczna. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje przemocy

Rodzaje przemocy	Formy zachowań
Przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
Przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

	i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
Przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieśczoł i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety itp.
Przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio coraz częściej można spotkać się ze stosowaniem przemocy także wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny.

Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń, tak wyniesionych z dzieciństwa (przemoc fizyczna, napaść seksualna lub molestowanie, sytuacje traumatyczne – śmierć lub rozwód rodziców, alkoholizm, choroba bliskich, kłopoty w nauce, problemy zdrowotne), jak i wyniesionych ze związków w życiu dorosłym (przemoc, patologiczna zazdrość, gwałt, przymuszanie do nieakceptowanych form współżycia, groźby pozbawienia życia). Nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń odgrywa istotną rolę w powstaniu i ujawnianiu się syndromu wyuczonej bezradności. Skutki wyuczonej bezradności, łagodzi stopniowe odzyskiwanie przez osobę doznającą przemocy kontroli nad swoją osobą i swoim życiem.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- deficyty poznawcze, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc,
- deficyty motywacyjne, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację,
- deficyty emocjonalne, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowania wobec niej przemocy.

Niniejszy program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rymaniu.

1. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Przestępstwa polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą (z art. 207 Kodeksu Karnego) należą w Polsce, obok kradzieży cudzej rzeczy, przestępstw drogowych, kradzieży z włamaniem, rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, przestępstw narkotykowych, fałszerstw i oszustw kryminalnych i gospodarczych, do najczęściej popełnianych - w 2017 r. na terenie całego kraju wszczęto 28 611 postępowań, co w porównaniu do roku 2016 (26 633 postępowań) dało wzrost o 7,43%, zaś w stosunku do 2015 r. (27 642) o 3,51%. Analiza danych statystycznych w zakresie działań policji wobec zjawiska przemocy w rodzinie w 2017 r. pozwala stwierdzić, iż w wymienionym okresie nastąpił wzrost liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” w odniesieniu do 2016 r. i 2015 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

W 2017 roku funkcjonariusze Policji wypełnili 75 662 formularze „Niebieska Karta – A”, co w stosunku do 2016 roku stanowi wzrost o 2,9%, natomiast w stosunku do 2015 r. wzrost o 0,22%.

W 2017 r. liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie wzrosła i wynosiła ona 92 529 osób, co w stosunku do 2016 r. stanowi wzrost o 0,81%, zaś w odniesieniu do 2015 r., spadek o 5,10%. Domniemywać należy, że w obszarze tym stopniowo wzrasta świadomość społeczna, jak również następuje adekwatny do sytuacji sposób reakcji w przypadku ujawniania przemocy w rodzinie.

Analizując dane statystyczne należy stwierdzić, że w 2017 r. największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie stanowiły kobiety (67 984 osoby), co stanowiło 73,47% ogółu ofiar przemocy w rodzinie. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie – 13 515 osób (14,61% ogółu) oraz mężczyźni – 11 030 osób (11,92% ogółu).

Ogólna liczba osób małoletnich, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w 2017 r. wyniosła 13 515, z czego 6 800 to dziewczęta, a 6 715 to chłopcy.

W 2017 r. odnotowano wzrost ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Liczba ta wyniosła 76 206 osób, co w stosunku do 2016 r. (74 155 osób) dało wzrost o 2 051 osób (2,77%), zaś w stosunku do 2015 r. (76 034) o 172 osoby (0,23%).

Zestawienie liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, w latach 2015 – 2017 r. prezentuje tabela nr 2.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

Tabela 2. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2015 – 2017.

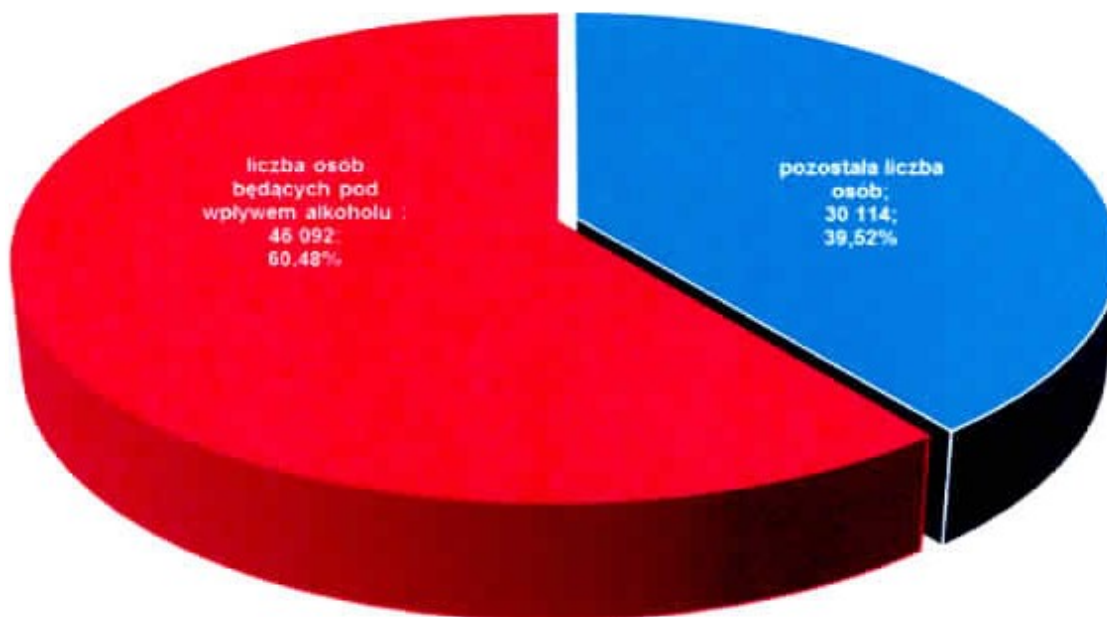
Kategorie osób		2015 r.	2016 r.	2017 r.	
				Liczba bezwgl.	% ogółu
Kobiety		5 244	5 461	5 878	7,71
Mężczyźni		70 484	68 321	70 035	91,90
Nieletni	ogółem	306	373	293	0,38
	dziewczęta	79	111	85	0,11
	chłopcy	227	262	208	0,27
ogółem		76 034	74 155	76 206	-

W 2017 r. wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie dokonywano zatrzymania. Łącznie dokonano zatrzymania 18 175 osób. W grupie osób zatrzymanych dominującą stanowili mężczyźni – zatrzymano ich 17 514. Grupa zatrzymanych kobiet liczyła 635 osób, zaś wśród 26 zatrzymanych osób nieletnich było 22 chłopców i 4 dziewczęta.

Z analizy danych statycznych gromadzonych przez Policję wynika, iż większość osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, działa będą pod wpływem alkoholu. Osoby te stanowią, 60,48% ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc wobec osób bliskich. Zależność powyższą przedstawiono na wykresie nr 1.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

Wykres 1. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w 2017 r.

W 2017 r. odnotowano 76 206 osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Wśród nich było 46 092 osoby będące pod wpływem alkoholu.

W tabeli nr 3 przedstawiono liczbę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w latach 2015 – 2017.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

Tabela 3. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w latach 2015 – 2017.

Kategorie osób		2015 r.	2016 r.	2017 r.	
				I. bezwgl.	% ogółu
Kobiety		1 972	1 993	2 028	2,66
Mężczyźni		46 830	44 499	44 037	57,79
Nieletni	ogółem	39	45	27	0,04
	dziewczęta	7	8	3	-
	chłopcy	32	37	24	-
Ogółem		48 841	46 537	46 092	-

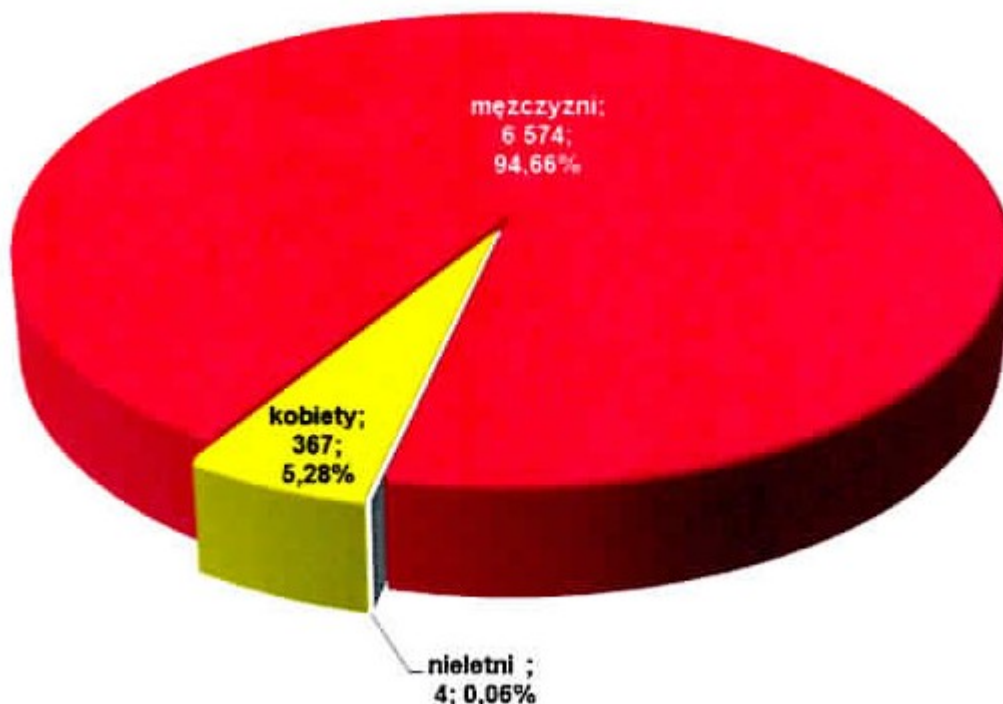
Analizując dane zawarte w tabeli nr 3 wskazać należy, że ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w 2017 r., w stosunku do 2016 r., spadła. Natomiast wzrosła liczba kobiet, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu. W pozostałych kategoriach (mężczyźni i nieletni) liczba osób spadła, przy czym nadal najliczniejszą grupę osób stanowią mężczyźni.

Spośród osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w 2017 r., 6 945 doprowadzono do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek. Z powyższego wynika, że grupa tych osób stanowi 15,07% wszystkich osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu. W obszarze tym nastąpił spadek, bowiem w 2016 r., do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek doprowadzono 7 748 osób (dynamika 89,64%), wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, zaś w 2015 r. - 9 013 osób (dynamika 77,06%).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

Wśród osób doprowadzonych do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek w 2017 r. znajdowało się 6 574 mężczyzn (94,66% doprowadzonych), 367 kobiet (5,28%). Powyższe dane zobrazowano na wykresie nr 2.

Wykres 2. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, doprowadzonych do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek w 2017 r.

Celem zapewnienia bezpieczeństwa dziecka, wobec którego istniało podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, w 2017 r. policja podjęła reakcję w postaci umieszczenia go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej. W 2017 r. odnotowano 413 takich przypadków na terenie całego kraju. W 2016 r. sytuacji takich było 598, zaś w roku 2015 – 275.

Analizując obszar dotyczący pomocy, jaka została udzielona osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że zostały nią dotknięte wskazać należy, że w 2017 r. pomocy udzielono 17 140 razy. W 2016 r. było to 17 074 razy, zaś w 2015 r. pomocy udzielono 17 703 razy.

Rodzaje udzielonej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie przedstawiono w tabeli nr 4.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

Tabela 4. Rodzaje pomocy udzielonej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie w 2017 r.

Rodzaje pomocy	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Umieszczenie w spec. ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	38	49	26
Umieszczenie w ośrodku wsparcia	22	7	13
Umieszczenie w ośrodku interwencji kryzysowej	35	25	33
Umieszczenie w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	19	7	6
Umieszczenie w szpitalu	267	231	231
Udzielenie pomocy medycznej	786	733	685
Inny rodzaj pomocy	16536	16 022	16 146
Suma	17 703	17 074	17 140

Z powyższych danych wynika, że najczęściej rodzajów pomocy zarejestrowanych jako „inny rodzaj przemocy” - miała ona miejsce w 16 146 sytuacjach. Stanowi to 94,20% ogólnej liczby rodzajów udzielonej pomocy. W następnej kolejności niezbędnym okazało się udzielenie pomocy medycznej (w 685 przypadkach) i umieszczenie w szpitalu (231 przypadków).

Szerszy obraz zjawiska przemocy domowej w kraju wyłania się z badań przeprowadzonych w listopadzie 2010 roku przez TNS OBOP na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pn. „Diagnoza przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn”. Wynika z nich m.in., że:

- niemal dwóm piątym badanych kobiet (39%) i przeszło jednej czwartej badanych mężczyzn (28%) zdarzyło się choć raz stać się ofiarą przemocy w rodzinie,

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

- największą liczbę ofiar stanowią ofiary przemocy psychicznej (54%), nieco mniej osób doświadczyło przemocy fizycznej (31%), w mniejszym stopniu występuje przemoc ekonomiczna (18%) i seksualna (5%),
- przemocy, niezależnie od jej formy, najczęściej towarzyszy alkohol. W dalszej kolejności przemoc współwystępuje z brakiem pieniędzy, problemami małżeńskimi i problemami w pracy. Związek pomiędzy przemocą w gospodarstwie domowym, a alkoholem wyraźnie częściej raportowany jest przez kobiety niż przez mężczyzn. Nieco częściej dotyczy on ponadto przemocy fizycznej, seksualnej i psychicznej niż ekonomicznej,
- do bycia sprawcą przemocy w rodzinie przyznało się 17% badanych – 17% kobiet i 19% mężczyzn. Uzyskany wynik mógłby sugerować, że płeć nie ma znaczenia – kobiety jak i mężczyźni dopuszczają się przemocy wobec innych w gospodarstwie domowym niemal równie często,
- do bycia ofiarą przemocy w rodzinie przyznało się 34% badanych – w tym 39% kobiet i 28% mężczyzn,
- sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej współmałżonkowie (mąż – w przypadku kobiety, żona – w przypadku mężczyzny) i rodzice (niemal dwa razy częściej ojcowie niż matki),
- wśród kobiet, które przyznały się do doświadczania przemocy ze strony innego członka gospodarstwa domowego przeszło połowa (aż 54%) wskazała na męża. Dwukrotnie mniej kobiet – ofiar przemocy w rodzinie mówiło o przemocy ze strony ojca (25%). Odsetek kobiet wskazujących na przemoc ze strony matki był dwukrotnie niższy (12%) niż ze strony ojca.

Przytaczając powyższe dane, należy pamiętać, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnieniem takich przypadków, w związku z czym przedstawione informacje mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę tego zjawiska.

2. DIAGNOZA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Rymań została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców.

2.1. AGRESJA I PRZEMOC W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM

Diagnoza problemów agresji i przemocy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej oraz w domu rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów w funkcjonującej w gminie Szkole Podstawowej w Rymaniu (ul. Szkolna 2). Pozwoliły one zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania tych problemów oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w placówkach działań profilaktycznych i leczniczych oraz koniecznych do podjęcia przedsięwzięciach.

Badania służące diagnozowaniu środowiska uczniów pod kątem występowania problemów agresji i przemocy

W ankietowanej placówce przeprowadzane były badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego pod kątem występowania problemu agresji i przemocy w szkole i poza nią. Miały one charakter ankietowy, przybierały również formę wywiadów, obserwacji i rozmów indywidualnych. Badania wykazały, iż 37% respondentów przyznało się do bycia ofiarą przemocy w szkole lub jej okolicy, natomiast 44% badanych osób zaprzeczyło temu faktowi. Wykazano, że najczęstszą formą agresji w szkole jest agresja słowna, w tym, przezywanie, wyśmiewanie, zaczepianie. Prawie 3/4 ankietowanych (71%) było świadkiem przemocy w szkole lub jej okolicy, najczęściej wymienianym miejscem był korytarz szkolny, natomiast ponad połowa badanych uczniów (52%) przyznała, że była świadkiem przemocy poza szkołą i było to w okolicy szkoły lub miejsca zamieszkania. Ankietowani zapytani o to, czy dokonywali przemocy w szkole lub jej okolicy, w zdecydowanej większości odpowiedzieli, że nie (67%), tymczasem 1/5 uczniów przyznała się do stosowania przemocy, była to raczej przemoc, agresja słowna.

Ankietowani, aby w szkole i jej okolicy nie miały miejsca akty przemocy, zaproponowali m.in. lekcje samoobrony, zatrzymywanie osób stosujących przemoc, więcej zebrań na temat przemocy oraz lekcje wychowawcze na ten temat

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie. Z zebranych opinii wynika, że dominującą relacją między uczniami jest koleżeństwo, a najczęściej występującym zachowaniem negatywnym jest agresja słowna.

Zajęcia profilaktyczne prowadzone w szkołach z zakresu agresji i przemocy.

Organizowane przez placówkę zajęcia profilaktyczne obejmują realizację programów edukacyjno - profilaktycznych, warsztaty kompetencji społecznych, lekcje wychowawcze, rozmowy indywidualne oraz spotkania z przedstawicielami Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, Policji i Sądu Rejonowego. Ponadto uczniowie biorą czynny udział w różnorodnych zajęciach artystycznych, spektaklach teatralnych, pogadankach, dyskusjach, zajęciach w kołach zainteresowań i ogólnopolskich programach profilaktycznych.

Formy pomocy proponowane przez szkoły uczniom i rodzicom dotkniętym problemami agresji i przemocy domowej.

W ramach różnych form pomocy, jakie szkoła proponuje uczniom i rodzicom dotkniętym problemem agresji i przemocy, znajdują się m. in. zajęcia profilaktyczne, rozmowy i pogadanki z wychowawcą, rozmowy ze specjalistami (pedagog, psycholog) konsultacje indywidualne z rodzicami, a także spotkania przedstawicieli poradni psychologiczno – pedagogicznej z opiekunami.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy.

Badana placówka podejmuje współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wśród nich są m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Posterunek Policji w Rymaniu, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji i Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich w Kołobrzegu.

2.2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Obraz zjawiska agresji i przemocy uzyskany dzięki organom działającym w gminie bądź obejmujących swoim zasięgiem działania jej mieszkańców. Wśród nich szczególną uwagę należy zwrócić na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policję oraz Kuratorów.

W latach 2014 – 2017 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu przyznał, z powodu przemocy rodzinie, wsparcie 5 rodzinom, w których przebywało ogółem 20 osób (z tym, że w roku 2014 i 2015 wsparcie uzyskała ta sama rodzina). W w/w latach tj. 2014 – 2017 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu nie wspierał rodzin dotkniętych alkoholizmem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabelka.

Tabela 5. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2014 – 2017 GOPS przyznał pomoc z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu.

Powód przyznania pomocy	2014 r.		2015 r.		2016 r.		2017 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
przemoc w rodzinie	2	9	1	4	2	7	1	4
alkoholizm	0	0	0	0	0	0	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminowaniu ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Rymań w latach 2014-2017.

Tabela 6. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2014-2017.

wielkość wydatków	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	67 000 zł	67 901 zł	75 954 zł	75 954 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	2 000 zł	0 zł	2 000 zł	2 000 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	3 000 zł	3 000 zł	0
razem	69 000 zł	70 901 zł	80 954 zł	77 954 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rymaniu

W latach 2014 - 2017 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ulegała wahaniom (od 69 000 zł w 2014 r., poprzez 70 901 zł w 2014 r. i 80 954 zł w 2016 r., do 77 954 zł w 2017 r.). W analizowanym okresie kwoty przeznaczane na walkę z alkoholizmem wahały się, natomiast środki wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii były bez zmian oprócz roku 2015, w którym to nie było przeznaczonych środków na ten cel. W roku 2014 i 2017 w budżecie nie uwzględniono osobnych środków mających służyć działaniom ograniczającym przemoc w rodzinie, natomiast w roku 2015 i roku 2016 przeznaczono po 3 000 zł.

Według Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej czynnikami powodującymi nasilenie się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy są przede wszystkim: alkoholizm, narkomania, niska

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

świadomość społeczna i przyzwolenie na przemoc domową, złe wzorce wyniesione z domu rodzinnego, brak reakcji społeczeństwa oraz brak umiejętności radzenia sobie z rozwiązywaniem problemów.

Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie odgrywa również policja i kuratorzy sądowi. W latach 2014 - 2017 Posterunek Policji w Rymaniu, w związku ze znęcaniem się fizycznym i psychicznym nad osobą najbliższą, prowadził około 19 postępowań, w tym około 8 postępowań przygotowawczych, które zakończyły się prawomocnym wyrokiem.

W analizowanych latach, w wyniku interwencji domowych, zatrzymano około 36 osób, w tym 2 kobiety.

2.3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców ww. zjawiska. Poniższa tabela zawiera wykaz tego rodzaju podmiotów świadczących wsparcie ludności gminy Rymań.

Tabela 7. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie.

lp.	Nazwa jednostki
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu
2.	Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rymaniu
3.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu
5.	Komisariat Policji w Rymaniu
6.	Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu
7.	Sąd Rejonowy (Wydział Rodzinny i Nieletnich w Kołobrzegu

Dane Urzędu Gminy Rymań

3. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019 - 2023, jest następujący:

**Przeciwdziałanie zjawisku przemocy
w rodzinie w gminie Rymań,
zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne
oddziaływanie na jej sprawców**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów operacyjnych oraz działań.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

Cel operacyjny 1.:

Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Działania do celu operacyjnego 1.:

- Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.
- Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez podejmowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych przemocą.
- Kontynuowanie działalności Świetlic środowiskowych.
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.

Cel operacyjny 2.:

Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 2.:

- Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie, m. in. poprzez organizowanie prelekcji i pogadanek oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

- Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki, np. z udziałem przedstawicieli Policji i specjalistów.
- Organizowanie dla nauczycieli szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym.
- Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.

Cel operacyjny 3.:

Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 3.:

- Monitorowanie przemocy w rodzinie w gminie; włączanie w tę działalność społeczności lokalnej.
- Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych przemocą w rodzinie.
- Zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Gminnej Komisji ds. Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Świetlic środowiskowych, ośrodków wsparcia, Policji, Prokuratury Rejonowej, Sądu Rejonowego, kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.
- Upowszechnianie procedury „Niebieskiej Karty”.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

4. REALIZACJA PROGRAMU

Działania wyznaczone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019 - 2023 mają charakter ciągły.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki oświatowo-wychowawcze szczebla podstawowego.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: placówki służby zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki wsparcia, specjaliści, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Źródłami finansowania działań będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Do oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane następujące wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba przeprowadzonych interwencji,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej, informacyjnej i szkoleniowej,
- liczba rodzin objętych pomocą terapeutyczną i prawną,
- liczba dzieci objętych pomocą w ramach placówki wsparcia dziennego,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych,
- liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział,
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego,

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

- liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę.

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i przedstawia je Wójtowi i Radzie Gminy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie Gminy Rymań na lata 2019-2023

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Rodzaje przemocy	3
Tabela 2. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2015 – 2017	7
Tabela 3. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w latach 2015 – 2017	9
Tabela 4. Rodzaje pomocy udzielonej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie w 2017 r.	11
Tabela 5. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2014 – 2017 GOPS przyznał pomoc z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu	15
Tabela 6. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2014-2017	16
Tabela 7. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie ..	17

Wykresy:

Wykres 1. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu w 2017 r.	8
Wykres 2. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, doprowadzonych do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek w 2017 r.	10

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. nr 180, poz. 1493) stanowi, że do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W związku z powyższym zachodzi konieczność podjęcia niniejszej uchwały.

Przewodnicząca Rady Gminy

Anna Dworek